

ПОНЯТТЯ «АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЄКТІВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД»

CONCEPT OF "ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF ECONOMIC DEVELOPMENT PROJECTS OF UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES"

Герич А.В., викладач
кафедри цивільного права і процесу юридичного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
e-mail: ahnesaherych@yahoo.com
ORCID ID 0000-0002-5902-5793

Статтю присвячено проблематиці поняття «адміністративно-правове регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад». Проаналізовано форми та методи адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Проєкти економічного розвитку об'єднаних територіальних громад нині мають надзвичайно важливе значення в Україні для подальшого розвитку об'єднаних територіальних громад, зростання доходів місцевих бюджетів, підвищення економічної самостійності об'єднаних територіальних громад, створення нових якісних робочих місць, впровадження принципів сталого розвитку на місцевому рівні, ведення ефективного господарювання, розвитку сільського господарства, сприяння розвитку малого бізнесу, а також розвитку місцевого самоврядування і сприяння євроінтеграції України.

Адміністративно-правове регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад – це взаємоузгоджена сукупність норм та принципів права, форм і методів адміністративно-правового регулювання, уповноважених суб'єктів і їх діяльність, що мають на меті ефективно забезпечення належного регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Основними формами адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад є: судова, управлінська і парламентська (державна).

Метод адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад – це сукупність прийомів та способів здійснення діяльності уповноважених суб'єктів з метою забезпечення належного регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад та їх успішної реалізації.

У рамках науки адміністративного права є доречним подальше вдосконалення наявних методів і обґрунтування концепцій нових методів відповідно до потреб всебічного адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Держава здійснює інформаційно-просвітницьку, методичну, організаційну та фінансову підтримку об'єднаних територіальних громад, зокрема, фінансову підтримку проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, об'єднані територіальні громади, проєкти економічного розвитку громад, форми адміністративно-правового регулювання, методи адміністративно-правового регулювання.

The article is devoted to the concept of "administrative and legal regulation of economic development projects of united territorial communities". Forms and methods of administrative and legal regulation of economic development projects of united territorial communities are analysed.

Economic development projects of united territorial communities are now extremely important in Ukraine for further development of united territorial communities, growth of local budget revenues, increase of economic independence of united territorial communities, creation of new high-quality jobs, introduction of sustainable development principles at the local level, effective management, agricultural development, promoting small business development, as well as the development of local self-government and promoting Ukraine's European integration.

Administrative and legal regulation of economic development projects of united territorial communities is a mutually agreed set of norms and principles of law, forms and methods of administrative and legal regulation, authorized entities and their activities aimed at effectively ensuring proper regulation of economic development projects of the united territorial communities.

The main forms of administrative and legal regulation of economic development projects of united territorial communities are: judicial, administrative and parliamentary (state).

The method of administrative and legal regulation of economic development projects of united territorial communities is a set of techniques and methods of carrying out the activities of authorized entities in order to ensure proper regulation of economic development projects of united territorial communities and their successful implementation.

Within the framework of the science of administrative law, it is appropriate to further improve the existing methods and substantiate the concepts of new methods in accordance with the needs of comprehensive administrative and legal regulation of economic development projects of united territorial communities.

The state provides informational, educational, methodological, organizational and financial support to the united territorial communities, in particular, financial support for economic development projects of the united territorial communities.

Key words: administrative and legal regulation, united territorial communities, projects of economic development of communities, forms of administrative and legal regulation, methods of administrative and legal regulation.

Постановка проблеми. У сучасній Україні, в контексті її розвитку як правової держави, євроінтеграції, еволюції публічного управління, реформи місцевого самоврядування, розвитку об'єднаних територіальних громад, розвитку інститутів громадянського суспільства, адміністративної реформи, важливого значення набуває забезпечення дієвого адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Дослідження поняття «адміністративно-правове регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад», сприятиме розвитку науки адмі-

ністративного права, вдосконаленню системи адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, а також вдосконалення діяльності уповноважених суб'єктів у даній сфері. Внаслідок цього дослідження проблематики поняття «адміністративно-правове регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад» є важливим для розвитку науки адміністративного права.

Метою статті є охарактеризувати проблематику поняття «адміністративно-правове регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад».

Завданнями даної статті є: сформулювати авторське визначення поняття «адміністративно-правове регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад», визначити методи та форми адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Стан дослідження. Проблематика «адміністративно-правове регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад» є актуальною, а окремі її аспекти були предметом дослідження багатьох сучасних науковців, зокрема: В.Авер'янова, І.Беленчука, Я.Лазура та О.Рогаца.

Виклад основного матеріалу.

Проєкти економічного розвитку об'єднаних територіальних громад нині мають надзвичайно важливе значення в Україні для подальшого розвитку об'єднаних територіальних громад, зростання доходів місцевих бюджетів, підвищення економічної самостійності об'єднаних територіальних громад, створення нових якісних робочих місць, впровадження принципів сталого розвитку на місцевому рівні, ведення ефективного господарювання, розвитку сільського господарства, сприяння розвитку малого бізнесу, а також розвитку місцевого самоврядування і сприяння євроінтеграції України.

У сучасній Україні проблема адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад є важливою проблемою, належне вирішення якої, є запорукою збереження та розвитку об'єднаних територіальних громад, зростання доходів місцевих бюджетів, підвищення економічної самостійності об'єднаних територіальних громад, створення нових якісних робочих місць, впровадження принципів сталого розвитку на місцевому рівні, ведення ефективного господарювання, розвитку сільського господарства, сприяння розвитку малого бізнесу, а також розвитку місцевого самоврядування, ринкової економіки і сприяння євроінтеграції України. Внаслідок цього належне адміністративно-правове регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад нині має надзвичайно важливе значення.

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»[1] від 21 травня 1997 року первинним суб'єктом місцевого самоврядування в Україні, основним носієм його функцій та повноважень є територіальна громада села, селища і міста. Територіальні громади у порядку, встановленому законом, можуть об'єднуватися у одну сільську, селищну чи міську територіальну громаду, утворювати відповідні єдині органи місцевого самоврядування і обирати відповідно сільського, селищного, міського голову.

Згідно ст. 2 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»[2] від 5 лютого 2015 року встановлено наступні принципи добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ і міст: конституційності та законності; державної підтримки; добровільності; відповідальності; повсюдності місцевого самоврядування; прозорості та відкритості; економічної ефективності.

Суб'єктами добровільного об'єднання територіальних громад є відповідні суміжні територіальні громади сіл, селищ і міст. Об'єднана територіальна громада, адміністративним центром якої встановлено місто, є міською територіальною громадою, центром якої встановлено селище є селищною територіальною громадою, а центром якої встановлено село є сільською територіальною громадою.

Адміністративно-правове регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад – це взаємоузгоджена сукупність норм та принципів права, форм і методів адміністративно-правового регулювання, уповноважених суб'єктів і їх діяльність, що мають на меті ефективне забезпечення належного регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Нижче проаналізуємо методи і форми адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Я. Лазур зазначає, що у часи активного розвитку демократичних процесів, здійснення діяльності органами державного управління є тим фактором, що надає імпульс для формування й реалізації форм адміністративно-правового захисту прав і свобод громадян[3, с. 35].

Основною класифікацією форм адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад є їх поділ на судову, адміністративну та державну форми.

На думку О. Константія, необхідність існування судової форми обумовлена потребою забезпечення правопорядку в державі, оскільки відносини між громадянами й органами державної влади характеризується досить високим рівнем конфліктності. Однак, адміністративна юстиція, використовуючи процесуальну модель судового захисту, нині на разі забезпечує вирішення біля 25 % від всіх правових спорів [4, с. 70].

В. Авер'янов визначає механізм адміністративного оскарження як необхідну гарантію забезпечення прав громадян і як фактор підвищення рівня законності. Дана форма захисту є доповнюючою до судової форми. Водночас цінність наявності адміністративної форми захисту полягає в тому, що кожен громадянин має альтернативу й самостійно обирає шлях захисту свого порушеного права [5, с. 220].

Щодо законодавчого закріплення даної форми адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, то слід зауважити, що вона знайшла своє відображення у декількох важливих законодавчих актах. Наприклад, в ст.ст. 7, 16, 17 Закону України «Про звернення громадян»[6] передбачено можливість подачі скарги до органу або посадової особи вищого рівня із окремою заборонаю направлення скарг для розгляду органами або посадовими особами, дії чи рішення яких оскаржуються.

Держава здійснює інформаційно-просвітницьку, методичну, організаційну та фінансову підтримку добровільного об'єднання територіальних громад та приєднання до об'єднаних територіальних громад, в тому числі і фінансову підтримку проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Отже, форма адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад – це різновид юридичної діяльності, що складається із комплексу взаємоузгоджених організаційних заходів, метою яких є забезпечення належного регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад та їх успішної реалізації.

Нижче проаналізуємо методи адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Здійснюючи аналіз адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад насамперед доцільно звернути увагу на декілька наступних визначень поняття «метод». Наприклад, словник юридичних термінів визначає метод як сукупність прийомів та засобів, за допомогою яких регулювання суспільних відносин здійснюється в відповідних сферах суспільних відносин [7, с. 45]. На думку І.Беленчука методи правового регулювання – це способи впливу на волю і поведінку учасників правових відносин[8, с. 5].

Тобто, в загальному розумінні, методом є система принципів, прийомів, способів, за допомогою яких реалізуються завдання з досягнення конкретної мети.

На думку В. Авер'янова мета методу переконання як специфічного засобу правового впливу полягає в дотриманні учасниками правовідносин вимог законодавства

на підставі їх внутрішнього визнання мети законодавчого регулювання і необхідності дотримання певних правил. В свою чергу метод примусу полягає у дотриманні норм законодавства через підкорення владним приписам[9, с. 120].

А. Чорна наголошує, що адміністративному праву притаманні загальні методи правового регулювання - імперативний й диспозитивний, які реалізуються шляхом: установлення заборон; використання приписів; надання дозволів, і спеціальні, які притаманні тільки цій галузі: методи субординації, реординації, координації, адміністративного договору, стимулювання, реєстрації, інвестицій [10, с. 129-130].

Отже, адміністративно-правовий метод – це система правових засобів і способів, які застосовують органи публічного управління для забезпечення регулюючого впливу норм адміністративного права на суспільні відносини. Метод адміністративно-правового регулювання відрізняється від інших методів владно-імперативним характером. Особливість методу адміністративного права полягає в тому, що його норми орієнтовані на задоволення насамперед публічних інтересів - інтересів держави і суспільства.

Спеціальні методи адміністративного забезпечення прав і свобод громадян у сфері адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад є похідними від загальних (примусу і переконання).

Іншою класифікацією методів адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад є їх поділ за суб'єктами здійснення на юрисдикційні та не юрисдикційні. До юрисдикційних методів найчастіше відносять судові і позасудові форми, а також нотаріальну форму забезпечення.

Отже, метод адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад – це сукупність прийомів та способів здійснення діяльності уповноважених суб'єктів з метою забезпечення належного регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад та їх успішної реалізації.

Висновки. На основі вищевикладеного, можна зробити наступні висновки.

Адміністративно-правове регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад відіграє провідну роль у забезпеченні реалізації окремих проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Адміністративно-правове регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад – це взаємоузгоджена сукупність норм та принципів права, форм і методів адміністративно-правового регулювання, уповноважених суб'єктів і їх діяльність, що мають на меті ефективно забезпечення належного регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Основними формами адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад є: судова, управлінська і парламентська (державна).

У рамках науки адміністративного права є доречним подальше вдосконалення наявних методів і обґрунтування концепцій нових методів відповідно до потреб всебічного адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Держава здійснює інформаційно-просвітницьку, методичну, організаційну та фінансову підтримку об'єднаних територіальних громад, зокрема, фінансову підтримку проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Існують перспективи подальших наукових досліджень у даному напрямку, зокрема, щодо: порівняльно-правового аналізу адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні та в країнах ЄС; транскордонного співробітництва щодо проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад; правового регулювання забезпечення реалізації проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Отже, у даній статті охарактеризовано проблематику поняття «адміністративно-правове регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад».

ЛІТЕРАТУРА

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
2. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5 лютого 2015 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 13. Ст. 9.
3. Лазур Я.В. Загальні проблеми дослідження правовідносин у сфері адміністративно-правового забезпечення реалізації прав і свобод громадян. *Публічне право*. 2011. № 2. С. 33-39.
4. Константій О. Види заходів захисту (відновлення) в адміністративному судочинстві. *Вісник Вищої ради юстиції*. Київ, 2011. № 2(6). С. 69-78.
5. Виконавча влада і адміністративне право. За заг. ред. В.Б.Авер'янова. К.: Видавничий Дім «Ін-Юре», 2002. 668 с.
6. Про звернення громадян: Закон України від 12 жовтня 1996 року. *Відомості Верховної Ради*. 1996. № 47. Ст. 256.
7. Словничок юридичних термінів: навч. посіб. Уклад. В. П. Марчук. К.: МАУП, 2003. 128 с.
8. Беленчук І.А. Адміністративне право України: Навч. посіб. К.: А.С.К., 2003. 176 с.
9. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту: монографія. за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Д.: Ін-т держ. і права ім. В.М. Корецького НАН України; Ліра ЛТД, 2008. 588 с.
10. Чорна А. Сутність і значення адміністративно-правового забезпечення прав суб'єктів підприємницької діяльності у сфері оподаткування. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2017. № 1/1. P. 128-133.